

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Kalfarveien barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1. august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23) «Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode. Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

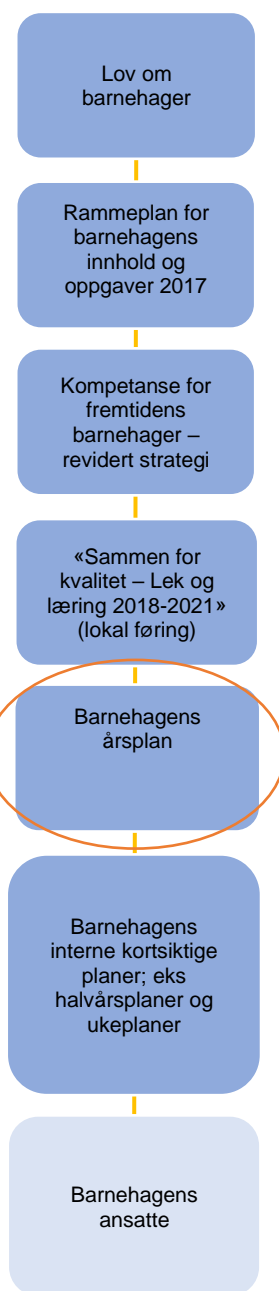
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

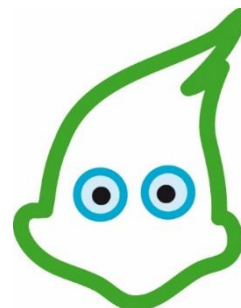
Forsidebildet er del av kunstnerisk utsmykking i trappegangen i barnehagen. Veggmaleriet er malt av kunstner Vigdis Fjellheim.

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	8
1.3 Kjerneverdier	9
Ser barnet	9
Varme	9
Inkluderende	9
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	10
– medvirkende barn i lek og læring	10
2.1 Tilknytning	10
2.2 Lek	10
2.3 Læring	10
2.4 Barns medvirkning	11
2.5 Vennskap og felleskap	11
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	12
3.1 Fagområder	13
3.1.1 Språk som basiskompetanse	13
3.1.2 Matematisk kompetanse	14
3.2 Digitale verktøy	14
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	15
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	15
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	15
4.2.1 Dokumentasjon	16
4.2.2 Vurdering	16
Arbeidet vil bli vurdert jevnlig på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager. Vi skal bruke vurderingskrysset som et verktøy for å finne ut hva som er bra og hva som kan gjøres annerledes.	16
4.2.3 Oppfølging	16
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	16
I. Barnesyn og læringssyn	17

Derfor kan vi si at barn lærer på forskjellig måte ut fra sine egne forutsetninger.	17
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	18
III. Danning gjennom omsorg, lek og læring	18
IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	20
V. Overganger	21
VI. Foreldremedvirkning	22
VII. Bærekraftig utvikling	23
VIII. Psykososialt barnehagemiljø	23
IX. Barns seksuelle helse	24

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

1.1 Struktur og organisering

Kalfarveien barnehage startet opp i 1976, og holder til i en gammel villa fra 1870-tallet øverst i Kalfarveien. Barnehagen har vært igjennom en omfattende rehabilitering, og vi har nå flyttet tilbake etter å ha vært midlertidig i Nygårdsparken i en periode på ca. to og et halvt år.

I Kalfarveien 43 er vi organisert i 4 avdelinger, to for barn 0-2 år, og to for barn fra 2-6 år. Det er plass til 60 barn etter rehabiliteringen. I første etasje er det plass til inntil 15 barn under 3 år, og i andre etasje er det tre avdelinger med inntil 45 plasser til sammen. Første halvdel av dette barnehageåret ser det ut til at det blir 47 barn her hos oss.

Kalfarveien barnehage har bybarnehagestandard. Det vil si liten uteplass og få muligheter for å parkere. Uteplassen er passe stor til 30 barn, så vi må hele tiden ha grupper på tur, eller sørge for at noen er ute mens andre er inne for å være i tråd med godkjenningen.

Det er innført en pedagognorm og en bemanningsnorm i barnehagene. Vi i Kalfarveien barnehage skal til enhver tid følge disse normene. Det vil bli 14 ansatte i barnehagen dette året. Vi har i tillegg en styrer i 100 %, og en vedlikeholdstekniker en halv dag pr. uke. Renholdet i barnehagen er det Bergen kommune sin renholdstjeneste som står for.

Noen år har vi ekstra personale inne på enkeltbarn for at de skal kunne benytte seg av barnehagetilbudet på lik linje med andre. Vi samarbeider godt med PPT, Pedagogisk fagsenter, helsestasjon, habilitering- og rehabiliteringstjenesten i Bergenhus og Årstad, Barneverntjenesten, morsmåslærere og andre ved behov.

Også dette året har Introduksjonssenteret for flyktninger satt av plasser hos oss slik at barn av flyktninger kan få barnehageplass når de kommer til byen. I høst er det satt av 6 plasser for barn over 3 år, og 1 plass for barn under 3 år. Vi får beskjed utover høsten om/når det kommer barn som trenger en slik plass.

Barnehagen har også tradisjon for å ta inn lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget, studenter fra HVL, og personer som trenger språk- og/eller arbeidstrening i noen måneder.

Barnehagens åpningstid er 07.30 – 16.30, og vi tilbyr kun heldagsplasser.

Årshjul 2023 - 2024

August	Oppstart. Bli kjent med nye barn/foreldre Startsamtaler i august, september, oktober og november for foreldre/foresatte til nye barn. Høstens foreldremøte deles i to: Gul/Grønn onsdag 23.08. og Rød/Blå torsdag 31.08.
September	Mandag 11.september planleggingsdag nr.1. Barnehagen er stengt.
Oktober	Tirsdag 24.oktober markerer vi FN-dagen, og inviterer til foreldrekafe. Tirsdag 31.oktober blir det høstfest for barna. Vi lager lapskaus og eplekake og tar for oss av markens grøde. Foreldresamtaler.
November	Foreldresamtaler. Fredag 3.november planleggingsdag nr.2. Barnehagen er stengt.
Desember	Onsdag 13.desember feirer vi Lucia ute med lussekatter og kakao til frokost. Foreldrene inviteres. Noen av de største går til sykehjemmet og synger/deler ut pepperkaker til de gamle. Torsdag 14. desember har vi nissefest Se egen juleplan som deles ut når det nærmer seg.
Januar	Tirsdag 2.januar planleggingsdag nr. 3. Barnehagen er stengt. Fredag 26.januar planleggingsdag nr. 4. Barnehagen er stengt.
Februar	Tirsdag 06.februar markerer vi Samefolkets dag. Søndag 11. februar er det fastelavnssøndag. Vi inviterer til foreldrekafe med kremboller torsdag 08.februar. Fredag 09. februar markerer vi kinesisk nyttår. Torsdag 22. februar feirer vi karneval.
Mars	Barnehagedagen tirsdag 12. mars. Påskelunsj for barna torsdag 21.mars. Vi serverer gul mat 😊 Påskeferie f.o.m. torsdag 28.mars t.o.m. mandag 1. april, barnehagen er stengt.
April	Tirsdag 9. april markerer vi Id Torsdag 25. april blir det vårfest for barna. Foreldresamtaler
Mai	Fotografering Foreldresamtaler Onsdag 1. mai arbeidernes dag. Barnehagen er stengt. Torsdag 9.mai Kristi himmelfartsdag. Barnehagen er stengt. Fredag 10.mai planleggingsdag nr. 5. Barnehagen er stengt. Torsdag 16.mai besøker vi sykehjemmet. Fredag 17.mai Nasjonaldag. Barnehagen er stengt. Mandag 20.mai Andre pinsedag, barnehagen er stengt. Det blir idrettsdag på Skansemyren for førskolebarna i Bergenhus – «Bergenhuslekene». Dato ikke fastsatt ennå.
Juni	Vi markerer Regnbueuken (Pride) . Dato ikke fastsatt ennå. Torsdag 13. juni blir det sommerfest for barn/foreldre/personale. Informasjon kommer når det nærmer seg.
Juli	Barnehagen har sommerstengt i 3 uker hver sommer. I 2024 blir det stengt i uke 28, 29 og 30.

1.2 Metodevalg

Vi skal bruke vår ICDP-kompetanse slik at barna får det best mulig i barnehagen. ICDP handler om å fremme barns psykososiale utvikling. Vi bruker metoden «Grønne tanker – glade barn» for å sette fokus på følelser. Gjennom bruk av ulike observasjonsverktøy følger vi med på barns språkutvikling, og setter inn tiltak ved behov. For å utvikle språkforståelsen og begrepsforståelsen vil vi ha ulike samlinger (se under). ASK (alternativ supplerende kommunikasjon) og dagtavle vil bli brukt som støtte til verbalspråket for de barna dette er aktuelt for, og vi vil ha sangsamlinger på alle avdelinger jevnlig. Sang og språkutvikling henger sammen. I tillegg gir sang og musikk en godfølelse for de fleste.

Vi fortsetter vårt arbeid med språkutvikling i et interkulturelt perspektiv. Dette har vært vårt fokus de siste årene. De ulike hjemområdene får ansvar for å bruke den kunnskapen de har tilegnet seg, og legge til rette for lekegrupper og samlinger med utgangspunkt i opplegget «Skal vi leke en bok?».

For å skape trygghet, trivsel og tilhørighet for de yngste barna er vi opptatt av å være mest mulig i ro i barnehagen. Barna skal få den tiden de trenger til å bli kjent med barnehagens rutiner, de voksne på avdelingen, og de andre barna. Rolige dager er best for de minste.

Barnesamtaler eller morgenmøte blir et fast innslag for de største noen ganger hver måned. Her kan vi få vite hva barna selv mener og ønsker. Gjennom observasjoner i barnehagen, og samtaler med foreldrene finner vi ut hva det enkelte barn interesserer seg for. Gjennom barnesamtaler, en til en, og observasjoner, kan vi finne ut om det er barn som blir holdt utenfor i leken.

For å få brukt kroppen og ha det gøy skal vi bruke ulike gym-opplegg ute og inne, sykkeldager, turer i nærmiljøet, og bruk av tilrettelagt område i Forskjønnelsen. Dette er noe som er svært populært blant barna. Vi skal fortsatt bruke Vitalitetssenteret på Møhlenpris fra høsten. Der har vi fått tid om torsdagene fra 11.00-11.45. Barnehagen har et stort fellesrom i første etasje hvor det er ribbevegger og annet utstyr som kan brukes til grov-motorisk utprøving og utvikling. Her kan man også ha Yoga for grupper med barn. Vi har i tillegg egen klatrevegg i andre etasje, og stort puterom på loftet.

Mattefokus får vi gjennom observasjon av matematisk utvikling 2-5 år, og vi skal bruke rim, regler og eventyr hvor tall og telling er del av innholdet. Når barn medvirker i hverdagsaktiviteter er det fint å fokusere på antall, rom og form. Bruk av Ludo, Yatzy og Stigespillet fører til større matematisk forståelse hos barna.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

For oss betyr dette at:

- Vi tar imot barnet på avdelingen
- Vi observerer barna for å finne ut hva den enkelte trenger
- Vi tar imot barns innspill
- Vi samarbeider, og utveksler informasjon med foreldrene

Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

For oss betyr dette at:

- Vi viser at vi bryr oss gjennom ord og handling
- Vi gir nærhet
- Vi trøster
- Vi anerkjenner barnets følelser

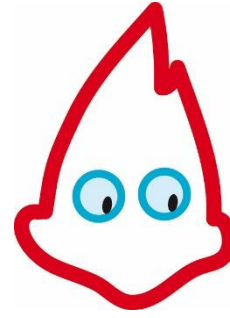
Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

For oss betyr dette at:

- Vi legger opp til gode samtaler
- Vi skaper gode fellesopplevelser på avdelingene, på tvers av avdelingene og på huset
- Vi setter sammen lekegrupper for å legge til rette for gode relasjoner
- Vi lar barn medvirke i hverdagsaktiviteter
- Vi slår ned på uønsket adferd og utestenging

Vi bruker vår pedagogiske relasjonskompetanse, 8 tema for godt samspill - ICDP

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

2.1 Tilknytning

Mål: Alle barn skal ha en trygg tilknytning til sin gruppe
Hvert enkelt barn blir sett og hørt, og får delta
Foreldre blir sett, hørt og tatt på alvor

Kjennetegn: Barn som viser at de trives i barnehagen
Barn som kjenner navnet på de voksne og barna i gruppen sin
Barn deltar i planlegging og gjennomføring av hverdagsaktiviteter
De voksne på avdelingen vet noe om den enkelte familie
Foreldre føler seg trygge når de går fra barnet sitt

2.2 Lek

Mål: Leken er allsidig og variert både inne og ute
Leken stimulerer til læring og sosial kompetanse
Voksne tar leken på alvor

Kjennetegn: Det er tilrettelagt for god og variert lek både ute og inne, oppe, nede og på loftet
Lekemateriell skiftes ut gjennom året
Barn blir hørt når de kommer med forslag og ønsker
Voksne er med i lek, utvider, inspirerer og støtter barna
Voksne tar imot barns initiativ og bruker deres innspill i leken

2.3 Læring

Mål: Barna utvikler grunnleggende kunnskaper og ferdigheter

Kjennetegn: Våre fokusområder sees igjen i barnas lek
Voksne bruker barns innspill som utgangspunkt for barnets videre læring

2.4 Barns medvirkning

- Mål:** Barn deltar i gjennomføringen av hverdagsaktiviteter i barnehagen
- Kjennetegn:** Voksne oppmuntrer barn til å delta
Voksne er villige til å la ting ta «litt lengre tid» for å gi barn muligheten til å medvirke
Planene er fleksible
At barn skal medvirke sees igjen i planer, innhold og valg av aktiviteter

2.5 Vennskap og felleskap

- Mål:** Alle barna har minst en venn i barnehagen
Barna kjenner tilhørighet til egen avdeling, egen etasje, og etter hvert til hele Kalfarveien barnehage
- Kjennetegn:** Avdelingene har fokus på vennskap allerede fra starten av barnehageåret
Ingen barn går rundt alene over tid
Samarbeidsprosjekt, grupper på tvers av avdelinger, eller mindre grupper (språkgrupper, lekegrupper) på egen avdeling
Felles arrangementer på hele huset gjennom året
Vi anerkjenner gode handlinger og oppmuntrer til samspill i barnegruppene.
De voksne er gode rollemodeller og er inkluderende i møte med barn, foreldre og andre ansatte
Barn snakker om vennene sine hjemme

2.6 Mangfold

- Mål:** Alle barn skal bli sett og anerkjent for den de er
Barna viser forståelse og respekt for ulikheter
- Kjennetegn:** Miljøet i barnehagen er preget av åpenhet og gjensidig respekt for alle, uavhengig av kultur, religion, familiekonstellasjoner, kjønnsidentitet eller funksjonsnivå
Barnehagen er fri for mobbing
Vi søker etter morsmålslærer ved behov
Vi markerer samefolkets dag, FN-dagen og Regnbueuke (Pride)
Vi markerer merkedager i det norske samfunnet, og merkedager i familier med annen kultur enn den norske

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Barnehageåret 2018/2019 innledet vi et samarbeid med en migrasjonspedagog i Bergen kommune. Overordnet målsetting for prosjektet var å utvikle et godt leke og læringsmiljø med et interkulturelt perspektiv. Vi har mange små barn i barnehagen, og flere barn med minoritetsspråklig bakgrunn.

Vi fikk gode erfaringer gjennom «Skal vi leke en bok?»- prosjektet. Vi ser at det er viktig med felles rammer/-erfaringer i prosjekter med barn. Avdelingene fortsetter å bruke opplegget, og tilpasser det egne barn og barnas interesser.

Vi ønsker i år å ha flere musikkamlinger for de yngste. Dette fordi barna selv viser at musikk er noe de liker, og har et forhold til. Gjennom metoden «Fra musikk til språk» som er beskrevet i masteroppgaven til Nora B. Kulset, vil vi utvide ordforrådet og språkforståelsen til de yngste, og de flerkulturelle barna.

Et viktig prinsipp for Kulset er at musikk trigger hukommelsen, og gjør at man kan jobbe med språk på mange måter samtidig (ord, rytme m.m.) Et annet er at det å lære seg språk er en sosial prosess.

Det doble dilemmaet: Lek er essensiell for språkopplæring (språk som sosial prosess), men uten språk er det gjerne vanskelig å komme inn i lek på egen hånd. Språk er en inngangsbillett til leken, som igjen stimulerer språket. Sang leder til vennskap fordi barn kan syngesammen. Det doble dilemma brytes, og barna får tilgang til å leke med barn som allerede snakker norsk.

Gjennom fellesopplevelser som dramatisering, lesing av bøker, samtaler og musikkamlinger, kan barnas egne erfaringer og tanker komme til uttrykk. Når voksne lytter og tar tak i det barna formidler blir barna selv med å påvirke hvordan tema og prosjekter skal utvikle seg.

Her tenker vi også at foreldrene er en stor ressurs. De kan, gjennom de ulike møtepunktene i hverdagen, og i foreldresamtaler, fortelle hvilke bøker og sanger barnet deres er opptatt av, og hvilke erfaringer barnet har med seg hjemmefra når det gjelder historier/sang og musikk. De familiene som ikke er norske kan kanskje bidra med forslag til bøker eller musikk fra eget hjemland. Her vil vi nok møte på et stort og spennende mangfold. Vi ønsker å bruke historier, eventyr og musikk fra de ulike kulturer som er representert i barnehagen.

Vi ønsker å ha en åpen barnehage der foreldrene blir invitert inn i barnehagen. Her kan vi lage møteplasser for foreldrene, som for eksempel «foreldrekafe», utstillinger o.l. Vi er en nær-barnehage, og mange bor i gangavstand til barnehagen. Det er viktig for barna at også foreldrene knytter kontakt med hverandre. Disse uformelle arenaene er i tillegg med på å styrke relasjonen mellom foreldre og barnehage.

3.1 Fagområder

I barnehagen er det naturlig at fagområdene får fokus på ulike måter gjennom året. Kommunikasjon, språk og tekst kommer i fokus når vi arbeider med utgangspunkt i boken «Skal vi leke en bok?» av Ingvild Alfheim og Cecilie Dyrkorn Fodstad (2014). Her gis eksempler på hvordan ansatte kan jobbe med bøker som gir gode leseopplevelser, og inspirerer til lek. På denne måten får vi både litteraturformidling og språkstimulering i barnehagen.

Kropp, bevegelse og helse får fokus når vi snakker om hygiene, når vi vasker hender, når vi lager mat og i gymopplegg som for eksempel Yoga, aktivitetsløyper ute og inne, eller når vi er på tur og i gymsalen.

Vi bruker også «Grønne tanker, glade barn» på stor avdeling for å hjelpe barna til å sette ord på følelsene sine, og «Kaninbøkene» for de minste. Dette kan være med å forebygge eventuell mobbing.

Kunst, kultur og kreativitet får vi når vi tar barna med på museum eller forestillinger på biblioteket, DNS (Den Nationale Scene) eller andre steder i sentrum. Da er det viktig å bearbeide inntrykkene når vi kommer tilbake til barnehagen. Dette gjør vi når barna utfolder seg kreativt i ulike formingsaktiviteter og ved å ta i bruk ulikt materiell.

Natur og miljø er på planen når vi går turer i områdene rundt barnehagen. Vi tar også barna med for å kaste glass og metall. Vi snakker om hva vi kan gjøre i barnehagen og hjemme for å ta vare på miljøet og naturen.

Gjennom bruk av IKT, fokus på dyr, planter og miljøvern samt besøk på Vil Vite, får barna innblikk i fagområdet «Natur, miljø og teknologi».

Matematisk kompetanse får barna blant annet gjennom fagområdet «Antall, rom og form».

Vi teller, rydder og sorterer leker, bygger eller spiller spill. Vi øver oss på preposisjonene; i, foran, bak, ved siden av, under, oppå for at barna skal få romforståelse.

I hverdagslige aktiviteter, samtaler og refleksjoner blir barna kjent med fagområdet «Etikk, religion og filosofi». Her vil vi komme inn på ulike merkedager i kulturen til de barna som går i barnehagen dette året.

«Nærmiljø og samfunn» står på dagsorden når vi går turer og gjør oss kjent med det som finnes i barnehagens nærområde; skolen, kulturinstitusjoner, brannstasjon, politi, museum og bibliotek. Vi har også et samarbeid med Kalfarveien sykehjem. Det er oftest de eldste barna som går ned dit. Her blir barna kjent med, og har samspill med, mennesker som er i sin siste livsfase.

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Mål:	Barna utvikler et godt språk Barna utvider ordforrådet og begrepsforståelsen gjennom de ulike prosjektene våre
Kjennetegn:	Barna blir lest for flere ganger i uken Voksne setter fokus på ord og uttrykk når de leser og forteller, leker, samtaler og synger med barna i alle rutinesituasjoner Barna bruker nye ord og uttrykk når de leker og snakker sammen

3.1.2 Matematisk kompetanse

Mål:	Barna får matematisk kompetanse gjennom deltagelse i hverdagsaktiviteter og pedagogiske opplegg
Kjennetegn:	Voksne fokuserer på tall, telling, former og størrelser når de leser, synger og leker med barna. Barna bruker matematiske begrep i hverdagen Barn og voksne spiller Ludo, Yatzy og Stigespillet sammen

3.2 Digitale verktøy

Digitale verktøy har de siste årene fått en større rolle i norske barnehager. Dette har sin bakgrunn i at det norske utdanningssystemet bruker mer og mer digitale verktøy. Samtidig er det store forskjeller på hvor mye erfaring barna har med bruk av digitale verktøy. Dette kan være basert på hvilken tilgang og erfaring de har med fra hjemmet, hvordan de har brukt det, samt familien sin holdning etc.

Barnehagen har som oppgave å utjevne sosiale forskjeller mellom barna. Dette inkluderer barnas kunnskap om, og tilgang på, digitale verktøy. Det er også viktig at barna lærer godt nettvett.

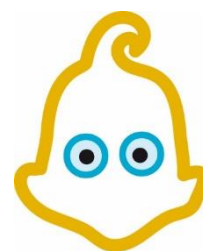
Vi ønsker derfor at barnehagen sin bruk av digitale verktøy gir barna meningsfulle erfaringer som de kan dra nytte av seinere i livet. Barnehagen skal forholde seg til det som står i «Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver» (Kunnskapsdepartementet, 2017). Der står det at bruken av digitale verktøy skal kobles mot de 7 fagområdene som er beskrevet i planen.

Bergen kommune kjøpte våren 2022 inn nytt digitalt utstyr til alle sine barnehager. Vi har fått digitalkamera, digital lupe og bee-boot for å lære enkel programmering. Barnehagen har digitale tavler i alle etasjer, og disse bruker vi når det passer inn med det vi holder på med gjennom året. Vi abonnerer på Salaby Trampoline som har mye interessant og lærerikt, spesielt for førskolebarn. Barna kan ta bilder og skrive ut for å lage utstilling og dokumentere ting de har vært med på.

Barna lærer at digitale verktøy kan brukes til noe annet enn spill og underholdning, og erfarer at de selv kan innta rollen som produsenter i stedet for konsumenter. Dette kan fremme barns fantasi, hukommelse, skaperglede, medvirkning og selvtillit.

I barnehagen kommer både små og store barn med innspill som de voksne tar på alvor. Det kan være musikk/sanger, spill eller filmsnutter som barna ønsker å se/høre flere ganger, eller det kan være noe vi ønsker å finne ut av sammen. Barns innspill og undring kan påvirke retning og innhold i hverdagen på den enkelte avdeling.

Digitale aktiviteter kan også danne et godt utgangspunkt for samtaler rundt personvern. Hvem eier bildene? Er det lov å si nei hvis noen vil ta bilde av meg? Skal jeg spørre før jeg tar bilde av noen? På denne måten støttes også barns digitale dømmekraft.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

For å utvikle kvaliteten på det pedagogiske tilbudet skal Kalfarveien barnehage være en lærende organisasjon. Lærings- og utviklingsarbeidet i barnehagen må baseres på relevant forskning og teori, og det faglige fellesskapet skal styrkes gjennom en god delingskultur (jmf. Sammen for kvalitet – lek og læring. Kvalitetsutviklingsplanen for Bergen kommune).

Vi skal fortsette å sette fokus på barns muligheter for medvirkning og medbestemmelse. Dette året knyttes medvirkning og medbestemmelse til våre to fokusområder; «Skal vi leke en bok?» og «Fra musikk til språk».

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Vi bygger videre på det vi fant ut i kvalitetsoppfølgingen barnehageåret 2022/2023, om hvordan personalet legger til rette for at barna kan medvirke i hverdagsaktiviteter. Vi skal la barns innspill få en større plass, og legge til rette for at barns stemme blir hørt både når vi velger bøker, og når vi velger hvilken retning «Skal vi leke en bok?» skal ta på de ulike avdelingene. Barna skal også være delaktig i valg av sanger til sangsamlingene vi skal ha i forbindelse med bruk av metoden «Fra musikk til språk». Vi mener at dette vil føre til endring i hvordan avdelingen tilrettelegger leke- og læringsmiljøet, og at det vil gi mer læring til det enkelte barn.

Personalet skal sette seg godt inn i metodene som er beskrevet over. Dette vil bli vektlagt på planleggingsdager, avdelingsmøter og personalmøter dette barnehageåret.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Avdelingene skal, i samarbeid med styrer, dokumentere og vurdere utviklingsarbeidet underveis.

Vi skal sammen finne veien videre. På avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager skal vi legge til rette for refleksjon over egen praksis. Vi skal arbeide for at barna får mulighet til å medvirke, og få økt innflytelse på egen hverdag. Å reflektere over eget arbeid er en god metode for å kunne oppdage, og prøve ut, nye handlemåter som kan føre til utvikling og endring.

4.2.1 Dokumentasjon

Vi vil bruke bilder og praksisfortellinger for å dokumentere barnas og personalets engasjement og deltagelse. I tillegg vil de største barna bli spurt i barnesamtaler hva de synes om sin egen mulighet til medvirkning og medbestemmelse. Får de være med? Lærer barna noe nytt? Osv.

4.2.2 Vurdering

Arbeidet vil bli vurdert jevnlig på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager. Vi skal bruke vurderingskrysset som et verktøy for å finne ut hva som er bra og hva som kan gjøres annerledes.

4.2.3 Oppfølging

Kvalitetsoppfølgingen fra 2022/2023 er utgangspunkt for vårt utviklingsarbeid. Det skal evalueres, i avdelingsmøtene, og i fellesskap på planleggingsdager og personalmøter. Vi kan få oppfølging og veiledning fra fagrådgiver ved behov. Både tema, arbeidsmetoder og organisering vil bli vurdert. Evaluering av arbeidsmetoder og organisering kan si noe om veien videre. Foreldrene vil bli oppdatert og få informasjon om utviklingsarbeidet underveis. Vi vil tilbakemelde i månedsbrevene om hvilke endringer og utvikling vi kan se hos barna når det gjelder det å delta og påvirke sin egen hverdag. Eventuelle endringer i de voksnes tanker om barn, medvirkning og medbestemmelse, og om organiseringen av leke- og læringsmiljøet i barnehagen har endret seg i prosessen, kan også være interessant å vite noe om.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Barnas og foreldrenes innspill vil være med å påvirke arbeidet. Deres innspill og opplevelser underveis vil ha innvirkning på fremdriften. Det overordnende målet er å øke barnas deltagelse i planlegging, gjennomføring og vurdering av hverdagsaktiviteter, og i tillegg la barna oppleve at deres meninger og ønsker blir hørt og kan føre til endringer.

Vi vil oppfordre foreldrene til å la barna medvirke også på hjemmebane. De kan øve på påkledning, gå selv (i stedet for å sitte i vogn) når de går på tur, delta i hverdagsaktiviteter som for eksempel matlaging (kutte grønnsaker eller annet som familien skal ha til middag), vaske av bordet, koste gulvet eller rydde rommet. Da vil hjem og barnehage jobbe mot samme mål – selvstendige barn som får lov, og har lyst å bidra.

Del to

I. Barnesyn og læringsyn

Vi ser barnet som kompetent. I barnets møte med barnehagen har det allerede tilegnet seg mye kunnskap i form av mange ferdigheter og erfaringer. Barn har rett til å bli sett og hørt, og uttrykke sine egne ønsker og behov. Det er vi voksne som til enhver tid har ansvar for relasjonene mellom barn og voksne. Barn er medmennesker, med samme behov for anerkjennelse, respekt og omsorg som voksne.

Barn (og voksne) lærer på ulike måter og under ulike betingelser. Ulike former for stimuli påvirker læringsprosessene.

Derfor kan vi si at barn lærer på forskjellig måte ut fra sine egne forutsetninger.

Vi bygger vårt innhold og våre arbeidsmåter på et helhetlig læringsyn. Barn lærer hele tiden, både når de får omsorg, og i formelle og uformelle situasjoner. Det vil si at læring foregår i lek og i sosialt samspill, i både tilrettelagte og spontane situasjoner gjennom hele dagen.

Barn lærer best gjennom egne opplevelser og erfaringer, og gjennom øving og bearbeiding av inntrykk.

Leken er den viktigste aktiviteten for barnehagebarn. Her får de prøvd ut alle sider av de inntrykk de har tilegnet seg. I tillegg til leken legger vi også opp andre læringsaktiviteter for barna. Det gjennomgående innholdet i hverdagen, sammen med mer tilrettelagte aktiviteter, gir variasjon i lærings situasjonene. De voksne skal være støttende i leken, og stimulere til økt lekekompetanse.

Det vil imidlertid være store variasjoner på alle områder i det enkelte barns utvikling. Noen er kommet langt i sin språkutvikling, mens andre mestrer bedre motorikken. Barnet må mestre for å være i stand til å utvikle seg videre. «Normalbegrepet» er derfor meget stort. Vi følger det enkelte barns utvikling, og setter inn tiltak som stimulerer de sider barnet trenger mer utfordringer på.

Hele vår pedagogiske virksomhet bygger på hensynet til det enkelte barns ståsted, modning og evner. Det får betydning for alle hverdagssituasjonene og de konkrete aktivitetene som foregår i barnehagen.

For at alle skal få utbytte av det vi foretar oss må vi gi barna forskjellige typer opplevelser og erfaringer. Vi legger stor vekt på å presentere vårt tilbud slik at alle

barnas sanser stimuleres. Noen barn lærer best ved å ta på/føle, se på, lukte på eller høre. Andre lærer ved å være aktivt deltagende, tegne, forme, synge, leke og/eller dramatisere. Vi tar hensyn til dette i vårt arbeid.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Her i Kalfarveien barnehage har vi hatt opplæring av personalet, og tatt i bruk ICDP-metoden, og på den måten utvikler vi som arbeider her vår pedagogiske relasjonskompetanse. ICDP handler om å fremme barns psykososiale utvikling. Målsettingen med programmet er å understøtte omsorgskompetanse hos foreldre og andre som har omsorg for barn. Programmet sikter først og fremst på å påvirke kvaliteten av kontakten og samspillet i relasjonen mellom barn og omsorgsgiver.

Programmet har til hensikt å sette i gang en prosess hos omsorgsgivere som åpner for måter å være sammen med barn på, som skal bidra til god utvikling hos barnet. Barnet skal, i samspill med sine omgivelser, utvikle seg best mulig emosjonelt, kognitivt og psykososialt.

Relasjonen mellom barn og voksne er alltid den voksnes ansvar. Personalet må ha evne til å se det enkelte barn, «tone» seg inn, og tilpasse sin reaksjon/handling til barnets utspill uten å gi fra seg lederskapet.

Det vi har lært må holdes ved like gjennom øvelser og fokus både på avdelingsmøter, og personalmøter, og på planleggingsdager gjennom hele fireårsperioden. I tillegg må nye ansatte få opplæring i metoden så snart det lar seg gjøre etter at de starter hos

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Danning er både en prosess der voksne leder og veileder neste generasjon, men også en prosess som foregår i barnet selv. Gjennom omsorg, lek og læring får alle sin egen unike ballast, og det overordnede mål er at barna skal utvikle selvstendighet, trygghet på seg selv som individ, og en egen personlig identitet. Barna skal kunne bidra konstruktivt til det sosiale fellesskapet, og ha lyst til å lære.

Omsorg i barnehagen handler både om relasjonen mellom personalet og barna, og om barnas omsorg for hverandre. Å gi barn mulighet til å gi hverandre omsorg, samt å ta imot omsorg, er grunnlaget for sosial kompetanse, og er et viktig bidrag i et livslangt læringsperspektiv.

Det er viktig for barna at de har venner i barnehagen. Da må de også lære seg hvordan vi forholder oss til hverandre. Det å vise empati, og kunne sette seg inn i andres situasjon, vektlegges.

Barn har rett til omsorg, og skal møtes med omsorg. En omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse og evne og vilje til samspill. Omsorg preger alle situasjoner i hverdagslivet i stell, måltider og påkledning, og kommer også til uttrykk når barn leker.

Barn er avhengig av faste rutiner som gjenkjennes og gir trygghet i hverdagen. Det er viktig å ha klare enkle grenser som er forståelige for barnet. Vi bestreber oss på å sette grenser på en utviklende måte som ikke krenker barnet. Det kan gjøres på fire ulike måter ifølge ICDP-metoden: a) Planlegge steg for steg sammen med barnet b) gi barnet gradert støtte i vanskelige situasjoner c) situasjonsregulering d) positiv grensesetting.

Grensesetting for barn er også omsorg.

Lek er barnets mest dominerende aktivitet. Gjennom leken får barnet utløp for følelser og fantasi, og bearbeiding av inntrykk og opplevelser.

Daglig leker barna mange typer lek. Det kan være parallell-lek, rollelek, bevegelseslek, dramalek, bygge- og konstruksjonslek, formingslek og andre typer lek.

Ved å leke sammen med andre utvikles alle sider ved barnet som språk, sosiale ferdigheter, fysisk utfoldelse, samt at barnet tilegner seg verdifull kunnskap om samhandling med andre. I leken utspiller det seg mye glede, latter og humor som gjør dagen god og meningsfull for det enkelte barn.

Det kan også være krevende å delta i lek.

Enkelte barn har behov for hjelp til å komme inn i leken. Selv om barna selv tar styring over den frie leken, må de voksne være lydhøre, støtte og delta der det er behov.

De voksnes ansvar er å tilrettelegge for allsidig god lek, og inspirere og supplere med både ideer og utstyr.

Uteleken har en sentral plass i den norske barnehagetradisjonen. Barna får gode muligheter til fysisk utfoldelse ute. Vi bruker naturen året rundt i all slags vær. Vi pålagt å ha grupper med barn på tur flere ganger pr. uke på grunn av liten utelekeplass. For å kompensere manglende uteareal har vi tilgang til tilrettelagt område i Forskjønnelsen og tilgang til buss en dag pr. uke. Vi får også bruke Vitalitetssenteret på Møhlenpris en gang pr. uke.

Læring (se del to 1. Barnesyn og læringssyn)

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

For oss er progresjon i barnehagens pedagogiske innhold en gradvis utvikling av hverdagsaktiviteter og tema. På småbarnsavdelingene gjennomfører de enklere utgaver av de tema/prosjekt barnehagen legger opp til. De har fokus på det nære og enkle. Personalet utvider innhold og arbeidsmåter etter hvert som barna blir eldre. Barna ender opp som førskolebarn som stadig har fått nytt påfyll, og bygget på det de hadde fokus på da de var mindre. Vi bruker tema 5, 6 og 7 i ICDP-metoden: Hjelp barnet til å samle sin oppmerksomhet, gi mening og sette ord på det som skjer, og utdype og gi forklaringer på det vi opplever sammen.

Gradvis utvikling fra småbarn til førskolebarn – fra å ha behov for å sove, til kun å hvile. Fra å bruke bleie, til å gå på toalettet med hjelp, og til slutt klare seg på egenhånd. Fra å få hjelp til å kle på seg, til å få hjelp med sko og glidelås, og til slutt klare alt selv. Fra det egosentriske barnet, til det sosiale og empatiske barnet.

Eksempler på progresjonstenkning kan vi finne i disse to verktøyene:

Matte: Mio aldersinndelt

Språk: Tras aldersinndelt, og Alle med

I vår barnehage er de minste for seg selv frem til de er ca. 2 ½ år. Dette gir en naturlig progresjon når de skal over på stor avdeling. Vi legger til rette for progresjon både på liten og stor avdeling gjennom det vi velger å ha tilgjengelig på avdelingene; bøker, leker, utkledningstøy, formingsmaterieell osv. Vi har delt gruppene inn etter alder: Gul og Grønn er to avdelinger med barn født i 2021/2022. Her blir det i år 9 barn på hver gruppe. På Rød og Blå vil det dette året være 29 barn fordelt på Ørner, Ugler, Hakkespetter, og Meiser. Det er barn som er født i 2018, 2019, 2020 og tidlig i 2021. Gruppene har samlinger og turer med egne opplegg og ulike opplevelser gjennom året. De minste ser at de som er større får gjøre andre ting, og dette skaper forventning hos de små; Når jeg blir Ugle eller Ørn så skal jeg.....

Det har også stor betydning hvordan vi utformer rommene i barnehagen. Det skal være noe for alle, steder å være sammen med mange, og steder å gjemme seg litt bort. I barnehagen har vi mange muligheter til å dele barna inn i grupper og bruke huset på en spennende måte.

Barn med spesielle behov skal også oppleve progresjon. Det får de i hverdagen og i tilrettelagte situasjoner med spesialpedagog og/eller tilrettelegger. Personalet får veiledning om hvordan vi best kan bidra til barnets utvikling.

Når det gjelder innhold og fokusområder så ser vi at det er lurt å fortsette med et tema gjennom flere år for å få den progresjonen som er ønskelig og nødvendig. De voksne sørger for å trekke inn nye elementer i leken for å utvikle språk og kunnskap hos barna. Tanken er å involvere alle barna, og formålet er å legge til rette for at minoritetsspråklige barn, så vel som norske barn, kan utvikle et godt norsk språk så tidlig som mulig. De barna som er gode i norsk får en lettere overgangen til skolen.

V. Overganger

I årene fra barnet er 1-6 år er det spesielt tre overganger som trenger ekstra fokus og oppmerksomhet. Den første er når barnet skal starte i barnehage. Den andre er når de skal skifte avdeling, og den tredje er når de skal begynne på SFO/skole.

a. Tilvenning i barnehagen

Den første tiden i barnehagen er en stor overgang, særlig for de minste barna. I barnehagen blir det mange andre barn og voksne å forholde seg til, og barnet får mange nye inntrykk. For å gjøre den første tiden best mulig sender vi ut brev til familiene med forslag til sanger de kan synges i tiden før oppstart slik at barna kjenner igjen noe av det som skjer i barnehagen. Vi sender også med bilde av de som jobber på hjemområdet, og i tillegg oppfordrer vi foreldrene til å besøke lekeplassen vår på ettermiddagstid, og i helgene, før barnet skal begynne.

Vi har god erfaring med å bruke en ukes tid til tilvenning. Det vil si at en av foreldrene bør være tilgjengelig i barnehagen de tre første dagene, og tilgjengelig på telefon videre. Da ringer vi dersom det oppstår vanskelige situasjoner for barnet, og vi ønsker at foreldre skal kunne komme til barnehagen på kort varsel.

Det er best at barna har korte dager den første tiden i barnehagen.

Vi begynner gjerne første dagen med et par timer, så økes tiden, foreldre trekker seg litt tilbake, kommer og går. Soving, spising og faste rutiner må bli kjent for barnet. For foreldre som er ny i barnehagen, og har små barn, vil denne første rolige uken gi muligheter til å bli godt kjent med personalet, og selv venne seg til at andre skal ta hånd om barnet.

Større barn, over tre år, trenger oftest kortere tilvenningstid. Dette er selvsagt individuelt. Det kan også ha betydning om barnet har gått i barnehage tidligere eller ikke. Uansett anser vi det som viktig at barna den første tiden har kortere dager.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Det er fint for de minste å være skjermet i begynnelsen, men etter hvert vil de bli med på samlinger og felles opplegg på de store avdelingene. Dette er en del av det å bli kjent på huset, og få en oversikt over barn og voksne som befinner seg i barnehagen. Våren før de skal flyttes over på et annet hjemområde går de på besøk. Da kan de spise frokost sammen, være med i lek deler av dagen og eventuelt gå på tur sammen. Dette ser vi at barna liker, og det øker tryggheten i overgangen. Alle barna er mye sammen på utelekeplassen om våren og sommeren. Det er felles aktivitetsdager/sykkeldager, og barn og voksne fra Rød og Blå besøker Gul og Grønn for å hilse på.

Når det gjelder overgang fra liten til stor er det også viktig å øve på å kle på seg selv, gå på toalettet osv.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Det er etablert god dialog mellom SFO/skole og barnehagen. Skolene skal kalle inn barnehagen til et samarbeidsmøte tidlig på våren. Det utveksles informasjon, og avklares forventninger til hverandre. Leder for SFO er også med på dette møtet.

Det avtales da besøksdager, felles arrangement, og avklares om det er behov for overføringsmøter for noen av barna.

Vi forbereder barna på hva som vil møte dem på SFO/skolen. Det er ønskelig, og vanlig, at barna starter i SFO tidlig i august slik at de blir kjent med SFO før de begynner på skolen. De aller fleste skolebarn bruker mange timer på SFO hver dag, så det er også viktig at de er forberedt på det.

Førskolebarna har et eget opplegg hele det siste barnehageåret med tanke på å få til en best mulig overgang.

Vi kaller førskolebarna «Ørnegruppen». Barnehagen samarbeider med barnas foreldre slik at vi sikrer at det er enighet om hvilken informasjon som skal formidles til skolen.

For barn med spesielle behov starter samarbeidet med skolen allerede i oktober/november året før skolestart.

Skolen må ha god tid på seg dersom det er behov for spesiell tilrettelegging både i forhold til det fysiske miljø, og når det gjelder søknad om ekstra ressurser i skolen.

VI. Foreldremedvirkning

Foreldre medvirker helt fra de får vite at de får en plass hos oss. Vi er fleksible når det gjelder oppstartstidspunkt/dag, og vi er lydhøre overfor foreldrenes ønsker for sine barn. I uformelle situasjoner som hente/bringe kommer slike ønsker ofte frem. Vi har startsamtale rett etter barnet har begynt i barnehagen, og har minimum to foreldresamtaler pr. år, og flere ved behov dersom foreldrene eller barnehagen ønsker det.

På foreldremøtet om høsten får foreldrene tid til å velge sine representanter til Foreldrearbeidsutvalget, FAU og Samarbeidsutvalget, SU. Det er varierende hvordan arbeidsutvalget fungerer fra år til år. Med aktive foreldre blir foreldremedvirkningen større, og vi har fått mange gode innspill og forslag gjennom årene.

Foreldrene har delansvar og påvirkningsmuligheter ved gjennomføringen av sommerfesten. De har også påvirkningsmuligheter når de svarer på brukerundersøkelsen i regi av Bergen kommune, eller barnehagens lokale undersøkelser som vi noen ganger sender ut gjennom FAU. Resultatene av undersøkelsene kan føre til at personalet tilpasser praksis til foreldrenes ønsker der det lar seg gjøre.

I tillegg er representanter fra foreldrene med, eller gir innspill, når det er tilsyn og kvalitetsoppfølging. Foreldrearbeidsutvalget kan bruke barnehagens lokaler hvis de ønsker å ha møte på egenhånd. Noen ganger er det saker de ønsker å diskutere seg imellom.

Foreldre kan også påvirke gjennom kommunikasjonsløsningen Vigilo. Her kan de på en enkelt og grei måte henvende seg til barnehagens ledelse eller til den enkelte avdeling.

VII. Bærekraftig utvikling

Barnehagen skal legge et grunnlag for livslang læring, livsmestring og bærekraftig utvikling.

Bærekraftig utvikling i barnehagen handler om å skape fremtidens miljøbevisste og etiske forbrukere. Mennesker som ser det som naturlig at man skal ta vare på natur og verne flora og fauna. Vi ønsker at barna skal lære seg å tenke kritisk, opptre etisk, og vise empati og solidaritet. I dette ligger at barna skal bli bevisst på livet rundt seg, lokalt i nærområdet, men også kunne se seg selv i et nasjonalt og globalt perspektiv. Det handler om å kunne se sammenhengene mellom eget liv, naturen, og samfunnet rundt seg. Å få en begynnende forståelse av at de er en del av noe større.

I vår barnehage skal barna bli kjent med naturen og nærområde, og forstå hvor mat, naturmaterialer og så videre, kommer fra. I år skal vi i gang med et samarbeid med en gartner fra Bergen kommune. Vi skal sette opp plantekasser på en liten del av uteområdet, og håper på god avling neste sommer/høst. Barna skal også bli kjent med hvordan natur- /værphenomener og årstider har sammenheng med matvareproduksjon. Våre barn skal bli kjent med resirkulering, forsøpling og klimaendringer slik at de blir bevisste på sin egen påvirkning på klima og miljø. De skal vite at både de små, og de store valgene de tar kan få betydning i fremtiden.

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

Kalfarveien barnehage har i flere år hatt sin egen ressursgruppe som har ansvar for å sette i gang tiltak hvis vi oppdager/får informasjon om at barn eller barnegrupper ikke har det trygt og godt i barnehagen.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Kalfarveien barnehage

Kalfarveien 43

5022 Bergen

E-post: kalfarveien.barnehage@bergen.kommune.no

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/kalfarveien-barnehage>

**BERGEN
KOMMUNE**